

■ **Nové křídlo** muzea navrhl německý architekt Bernd Hoge.

■ **Nová budova** muzea citlivě spojuje historickou a moderní architekturu.

Muzeum pravěku le Grand-Pressigny V hlavní roli: pazourek

Le Grand-Pressigny se nachází ve Francii, v malebném prostředí jižního Touraine a muzeum zde zaujímá strategickou polohu bývalého hradu nad obcí, na vyvýšeném skalním ostrohu obtékaném řekou Claise. Po více jak dvouleté stavební odmlce se 20. září 2009 Muzeum pravěku le Grand-Pressigny představilo veřejnosti v nové podobě, vzdávající v první řadě hold pazourku, díky němuž nabyla zdejší oblast v pravěku mimořádného významu a v moderní době mezinárodní věhlasu. Co se renomé týče, stal se památným objev depotu v Barrou, roku 1883, s obsahem více než 100 ks dlouhých pazourkových čepelí – prvním známým

dokladem nástrojů štípaných náročnou a specifickou technikou z doby před 5000 lety. Rychle přibývajícím množství nálezů v pressignienkém kraji na konci 19. stol. vedlo vzdělance místní učené společnosti ke snaze o vytvoření muzea pravěku, která byla úspěšně završena v roce 1922 instalací expozice v budově radnice. Vlastních prostor ve zdech renesančního zámku se muzeum dočkalo po 30 letech. Do osudu kdysi honosného šlechtického sídla, jednoho z nejpůsobivějších v Touraine, vybudovaného v letech 1550–1580 v jádru původního hradu z 12. stol., tragicky zasáhla francouzská revoluce. Ničivý nápor přečkalo pouze jedno křídlo

paláce, v přízemí s arkádovou chodbou a v patře prostornou galerií, kam bylo v roce 1955 muzeum pravěku přemístěno. Na počátku 90. let proběhla první etapa modernizace zastaralé expozice, ale celý plán rozšířit výstavní prostor o arkádovou chodbu v přízemí se již neuskutečnil, stejně jako další, ambiciózní a až příliš nákladný projekt stavby muzea v podzemí, jenž skončil bez podpory veřejnosti. Myšlenka na stavbu nového muzea tím ovšem nezanikla a se státní podporou vznikl tým odborníků (architekt, muzeolog a archeolog), který připravil projekt zahrnující rekonstrukci galerie a stavbu nové budovy muzea na troskách renesančního paláce,

citlivě integrující dochované prvky původní architektury (zdi, lomené oblouky bývalé kaple, okna), včetně klunetého renesančního sklepení a středověkého hradu – chátrajícího donjonu s pozůstatky hradeb. Výsledkem projektu za téměř 8 milionů euro, spolufinancovaného departementem Indre-et-Loire, krajem a státem, je harmonický

■ **Nové výstavní prostory** vznikly v renesančním klunutém sklepení.

■ **Model mladopaleolitické chaty** lovců mamutů.

■ **Audiovizuální technika** využita k demonstraci výroby štípaných nástrojů.

■ **Muzeum pravěku Le Grand-Pressigny** je především muzeem pazourku.

architektonický celek vracející starobylému sídlu původní objem, v němž neutrální betonová budova čistých tvarů, obložená narůžověle béžovým kamenem evokujícím barvu bývalého paláce, nenásilně propojuje těžkou středověkou architekturou s elegantní renesanční stavbou. Jedinou její výzdobou jsou nepravidelně umístěné úzké a protáhlé průhledy zastírající představu patra a kontrastující s pravidelností renesančního slohu.

Nová expozice zahrnuje tři různé prostory, každý s vlastní atmosférou. Vstup a současně první sál muzea s několika vzácnými exponáty a promítacím sálem se nachází v přízemí nového křídla. Expozici instalovanou v podzemním podlaží tvoří nejdříve geologický sál věnovaný jednak paleontologii s bohatou sbírkou zkamenělin z Touraine a také petrografii pazourku, jenž je jinak hlavním tématem podzemního prostoru (na 100 m délky výstavní plochy, ve dvou 60 m dlouhých rovnoběžných chodbách renesančního sklepení). Nápaditě prezentované nálezy zde seznamují s významnými lokalitami regionu, od nejstaršího období zastoupeného paleolitickými kulturami mousterienu a solutréenu až do konce kamenné éry. Přední místo přitom zaujímá tzv. „pressig-niinský fenomén“ – velkovýroba dlouhých čepelí a dýk a jejich masová distribuce

zasahující na východě do Alp a Jurského pohoří a severně až do Nizozemí. Náznorně jsou např. v různých fázích výroby vystavena charakteristická jádra, tzv. „libry másla“.

■ **Pazourková jádra** k odrážení dlouhých čepelí připomínala místním vesničanům tvarem i barvou hroudy másla, tehdy tvarované v dřevěných formách, a vysloužila si od nich označení „libry másla“.

bohatě ilustrované fotografiemi a nákresy zprostředkovávají nejnovější výsledky bádání o tomto výjimečném fenoménu na konci doby kamenné (v období 3000–2400 př. Kr.) v ekonomickém a sociálním kontextu.

Zcela jiný charakter má expozice v prostorném prvním patře, kam návštěvník vystoupá přes mezipatro s galořímskými nálezy a mero-vejským sarkofágem. Kromě příjemného posezení se zde lze seznámit s archeologickými výzkumy v regionu a problematikou archeologického dědictví obecně, druhé velké téma zahrnuje historii hradu.

Interaktivní panely nesou informace o památkách jižního Touraine a nabízí se také volný přístup k informacím přes internet. Expozice reaguje na časté otázky návštěvníků archeologických muzeí a věnuje se tématům jako původ člověka, paleolitické skalní umění, vedení archeologického výzkumu, podmořská archeologie, aktéři v archeologii či studium archeologie.

S prvním patrem nové budovy propojená horní galerie renesančního křídla provází chronologickým vývojem archeologických kultur v Touraine za posledních 300 000 let, od středního paleolitu do konce doby bronzové, asi 1000 let př. Kr., kdy definitivně zanikla tradice kamenných nástrojů. Důraz je přitom

■ **Tým Catherine Louboutinové**, kurátorky muzea, založil koncepci expozice na dvou pilířích: kvalitních informacích a estetice. Atraktivní nové muzeum má ročně přilákat 30 tisíc návštěvníků.

kladen na velká témata proměn výroby nástrojů, sídlení, pohřbívání, ekonomiky a společnosti. Mezi exponáty nově figuruje velké množství dosud nevystavených nálezů ze starých sbírek i nové objevy,

■ **Medově hnědý pazourek** a dlouhá čepel jsou „synonyma“ jména Le Grand Pressigny.

čímž expozice naplňuje ambice aktuálnosti. Nálezy jsou prezentovány v kombinaci s obrazy, odlitky, modely a audiovizuální technikou.

Novou expozici Muzea pravěku le Grand-Pressigny lze chápat jako zdařilou ukázkou správné muzeologie, jež staví na široké informační základně, didakticky propracované moderní koncepci a kvalitním estetickým rámcem a dává návštěvníkovi volnost a prostor k vlastní cestě poznání.

Hana Dobnálková

Praktické informace

Musée de la Préhistoire, 37350 Le Grand-Pressigny www.prehistoiregrandpressigny.fr